

Groddden

EN ÄGARTIDNING FRÅN LANTMÄNNEN

LÄS MER PÅ WWW.LANTMANNEN.COM

LEDAREN | SID 2

*Stärkt
ekonomisk
ställning*

NR 5-6 | 2013

EKONOMI

Dra nytta av ditt medlemskap

SIDAN 4-5

DISTRIKTSNYTT

Ungdomar diskuterar kooperation

SIDAN 20

*Extra
tidning om
havre!*

På Nötcenter Viken testas **FRAMTIDENS FODER**

SIDAN 6-7

Konferens
med fokus
på framtid

10

Foodservice
står för
lunchen **12**

Lantmännen

Högre skördar

kräver rätt insats i rätt tid

Att få till en stor höstveteskörd handlar framför allt om management – att göra rätt sak vid rätt tillfälle. Det är en av slutsatserna som kan dras av första delen av projektet "Höstvete mot nya höjder". En annan slutsats är att framgång i höstveteodling, mer än i andra grödor, är att jämföra med ett komplext pussel. I nästa fas tar forskarna vid för att detaljstudera möjligheterna till höjda skördar i Sverige.

Text: Helena Holmkrantz

Projektet "Höstvete mot nya höjder" har som mål att ta reda på varför svenska höstveteskördar stagnerar. Projektet drivs av Odling i balans tillsammans med Lantmännen Lantbruk Växtråd, SLU och Hushållningssällskapet och samfinansieras av Lantmännens

Forskningsstiftelse, LRF och SLF.

Tre faser

Första delen av projektet är nu avslutat och vad man kommit fram till kommer att redovisas i samband med ett seminarium den 28 januari. Så här långt har

projektet bestått av tre faser. I den första fasen har man samlat befintlig kunskap – ett samlat grepp över vad vi redan vet och vad forskare i Sverige kommit fram till inom dränering, gödsling, sortegenskaper, växtskydd och jordbearbetning med flera områden. Här har också forskare fått uttala sig om vad de tror om framtida forsknings- och rådgivningsbehov.

I den andra fasen har en rad lantbrukare som odlar höstvete intervjuats. Hur gör de? När? Hur tänker de kring höstvete och hur gödslar de? Hur stora skördeökningar är möjliga?

För det tredje har man samlat in kunskap från andra länder och vilka odlingsproblem som finns i dessa länder. Hur odlas höstvete i Storbritannien, Dan-

mark, Tyskland och Frankrike? Vad har de för strategier för att höja skördarna?

– Det här projektet är ett sätt att ta ett steg tillbaka och fundera över vad vi vet innan vi går vidare med nya studier. Vi har ägnat det här året åt att identifiera områden som är värda att gå vidare med, förklarar Helena Elmquist, som är verksamhetsledare för Odling i Balans.

Management syns i statistiken

Växtråd har gått igenom sitt stora statistiska material för att se hur stor betydelse management har för höstveteskördarna. Redan i våras gav Anders Krafft på Växtråd en förhandsglimt av vad materialet rymde (*artikel i Grodden 1 2013*). De fortsatta undersökningarna har bekräftat vad man redan då kunde

Nu växer det i tävlingsfältet

- Det har kommit upp rätt fint. Men klarar det vintern?
- Är det inte lite djupt sått? Och det är lite luckor här och var.
- Frågan är när vi ska sätta in svampbehandlingen. Det är blött, men hinner vi komma ut med en omgång i höst och köra två eller tre i vår?
- Men vi har ju bara 15 åtgärder, vi måste kanske säkra lite...

Diskussionsvägarna går höga i tävlingsfältet utanför Löderup på Österlen. Man mäter och granskar ingående, tittar på grannfältet, jämför och spekulerar.

Många av de 40 lagen har representanter på plats denna strålande vackra senhöstdag, när det är dags för samling och seminarier kring tävlingen Vetemästaren, där målet är maximal veteskörd. Höstvetet har börjat bestocka sig och det är dags att ta ställning till nästa steg. Att delta i en tävling som den här ger stora möjligheter att samla på sig kunskap som kan gynna Lantmännens kunder och medlemmar framöver.

Testa strategier

Lantmännen har tre lag som ställs mot deltagare från såväl England och Tyskland som de nordiska länderna. Alla tre Lantmännenlagen har valt olika sorter, vilket gör det möjligt att testa olika strategier.

Lantmännen koncernstyrelse har valt sorten Hereford, Agroetanol har satsat på sorten Mariboss, den vanligaste sorten i tävlingsfälten, och slutligen Lantmännen Lantbruk Chans som chansat med sorten Oakley, vilket de är ensamma om bland de tävlande. Lantmännen har också en tå in i Team Finland, genom växtodlingssäljaren Fredrik Bodin, från Hammenhög, som

ställer upp som lokal rådgivare till det långväga tävlingslaget.

Desirée Börjesdotter för Lantmännen Lantbruk Chans är på plats för att inspektera fältet tillsammans med några kolleger. Hon granskar både de egna tävlingsrutorna och passar på att kolla läget i Lantmännens andra bidrag också. Att jämföra med andra tävlande är förstås ofrånkomligt, även om det i slutet av oktober knappast går att skönja vare sig vinnare eller förlorare: – Det går inte att säga så mycket ännu, men man kan se att det är stor skillnad i utsädesmängd mellan de olika tävlingsbidragen, konstaterar Desirée och försätter: – Det ser ut att ha kommit upp bra, men vi har också fått litet luckor i bestånden. Det är det ganska många som fått. Vi får se vad det kommer att innebära i längden.

Vintern avgör

Det avgörande framöver är hur vintern blir – varm, kall, barfrost, tidig snö eller sen. Övervintringen kan betyda vinna eller förlora.

– Vi har ju chansat på en sort som

Några av Lantmännen Lantbruks representanter i tävlingen, fr v: Erik Persson, Hans Thorell, Desirée Börjesdotter och Fredrik Bodin.

”Alla tre Lantmännenlagen har valt olika sorter, vilket gör det möjligt att testa olika strategier.

har potential att ge mycket hög skörd, men vi vet samtidigt att den kan utvintra om det blir en besvärlig vinter.

Vad är en optimal vinter för er?

– Tja, ett litet snötäcke som skyddar tidigt och gärna en ganska mild vinter runt nollan eller strax över, då har vi god chans, säger Desirée.

Agroetanol vill ha högre skördar

Lantmännen Agroetanol har sitt eget lag med i tävlingen och motiverar det

med att man är Sveriges enskilt största spannmålsförbrukare.

– Just därför är det intressant att delta i en tävling som främjar en hög skörd och stor spannmålsproduktion. Mariboss har vi valt för att sorten har jämn hög avkastning och samtidigt en säkerhet i vinterhårdighet. Det finns någon sort med större potential men det kan bli vinter även på Österlen, förklarar Bo Hellstedt på Agroetanol.

Text och bild: Helena Holmkrantz

*Så i rätt
tid med
optimal
täthet!*

Helena Elmquist,
verksamhetsledare
för Odling i Balans.

*Bekämpa
på rätt
sätt och
i rätt tid!*

ana: att göra rätt saker i rätt tid har av-
görande betydelse och det är något som
i materialet dessutom visar sig vara svår-
rare att nå på en stor gård än på en
mindre.

Intervjuer har gjorts på 32 gårdar
från fyra olika regioner, Skåne, Öster-
götland, Västergötland och Mälardalen.
Hälften är gårdar som har högre skör-
dar än genomsnittet och hälften är
”normalskördegårdar”. Hur man gör på
de olika gårdarna och när har sedan stu-
derats närmare.

En av slutsatserna av denna delun-
dersökning är att när gårdarna blir
större hänger inte alltid verksamhetspla-
neringen med i tillräckligt hög utsträck-
ningen, det blir svårare att få till rätt
åtgärd vid rätt tillfälle. Dessutom har

det visat sig att ”plusgårdarna” generellt
har högre växtnärlingsutnyttjande, där-
med ligger det nära tillhands att dra
slutsatsen att högre skörd inte säkert
behöver innebära mer läckage. Det är
mer växtnärling i omlopp, men det kan
också utnyttjas väl.

Undersökningen har följts upp och
visar att även själva inställningen till
hur man får en hög skörd skiljer sig åt
mellan gårdarna. På ”plusgårdarna” är
management – sådd, gödsling och
svampbekämpning i rätt tid, samt per-
sonalplanering – den viktigaste frågan
för att få bra skörderesultat. Det är en
fråga man arbetar aktivt med, medan
exempelvis markfaktorer inte anses fullt
så viktiga. På ”normalgårdarna” är
rankningen den omvända!

Dräneringen har betydelse

Ett annat delprojekt har rört dränering.
Det är en åtgärd som man pratat väldigt
lite om under många år. Men nu är tan-
ken tillbaka igen och att ha en god drä-
nering tycks vara en viktig parameter
för en bra skörd. Effekterna av dräner-
ing varierar naturligt mellan åren bero-
ende på väderlek, men siffrorna talar
ändå sitt tydliga språk och pekar på ett
genomsnittligt skördebortfall på 30
procent i höstvetedodlingen när dräner-
ingen inte fungerat optimalt.

Seminarium i januari

Den 28 januari kommer branschen att
samlas till ett seminarium där resultaten
från ”Höstvete mot nya höjder” presen-
teras lite mer ingående. Den samlade

bilden bakom stagnationen ska ligga till
grund för en mer målinriktad forskning
och försöksverksamhet som så små-
ningom ska kunna hjälpa de svenska
odlarna till bättre höstveteskördar.

– Mycket forskning som görs när
aldrig dem som skulle ha nytta av den i
praktiken. Men det här projektet ska
bädda för efterfrågestyrd forskning,
säger Helena Elmquist.

För att se till att resultaten verkligen
när ger man i samband med seminariet
ut en bok som summerar vad man hit-
tills fått fram:

– Det finns inga enkla slutsatser när
det gäller höstvete. Det är som ett kom-
plicerat pussel, med många bitar som
alla måste ligga på rätt plats i rätt tid,
sammanfattar Helena Elmquist.

Elmia är en plats för möten. Lantmännens monter samlar många besökare.

**Elmia är en plats för möten mel-
lan Lantmännens medlemmar,
ägare, leverantörer och kunder.
– Jag uppskattar att få träffa lant-
brukare från många olika delar av
landet, säger Lars Ordell,
distriktstyrelsen Jönköping-
Tranås.**

Lantmännens monter på Elmia fylls
hela tiden på med nya besökare. Säljare,
produktchefer och foderutvecklare har
fullt upp att diskutera allt från växtod-
ling till utfodring med besökarna. Kam-
panjen ”Prata med oss!” startades redan
i somras och sedan dess har många tagit
chansen att fylla i en enkät och på så

sätt säga sin mening om Lantmännen.

– Frågorna är ett bra sätt att få igång
dialog och samtal, säger Lars Ordell.
Som förtroendevald vill jag vara en länk
mellan medlemmarna och företaget.

Hans kollega Göran Pettersson från
distriktstyrelsen Sunnerbo-Värnamo
tar sig just nu tid att prata med Katrine
och Per-Johan Andersson på Flata lant-
bruk i Torpshammar nära Sundsvall.

– Det är jättetrevligt här på Elmia,
säger Göran. En bra atmosfär, trots att
vi vet att många lantbrukare har det be-
svärligt. Många passar på att säga sitt
hjärtas mening. Det är bra.

– Någon negativ kritik har jag inte
att komma med, konstaterar Per-Johan.

Jag är nöjd varje gång vi har kontakt
med Lantmännen. Vi får alltid bra ser-
vice och den hjälp vi behöver.

Elisabet Söderström jobbar inom
Lantmännens medlemsorganisation.

– Elmia är en mötesplats, säger hon.
Det är en bra chans att få träffa med-
lemmarna, som i de flesta fall även är
våra kunder och leverantörer.

Anders Sandberg har en gård i Brun-
seryd utanför Aneby med köttproduk-
tion. Han tillbringar en heldag på
Elmia – träffar kollegor och kollar på
lite nyheter. Nu passar han på att byta
några ord med Lars Ordell.

– Jag tycker att ni lyssnar när jag har
synpunkter att framföra, säger han. Jag

Lars Ordell, distriktstyrelsen Jönkö-
ping-Tranås, fick möjlighet att berätta
mer om Lantmännen för besökarna.

har haft en relation med Lantmännen
hela livet och vet vilka kanaler jag ska
vända mig till i olika frågor. Oftast fun-
gerar det bra.

Text: Katarina Averås | Foto: Johan Rääf